

3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

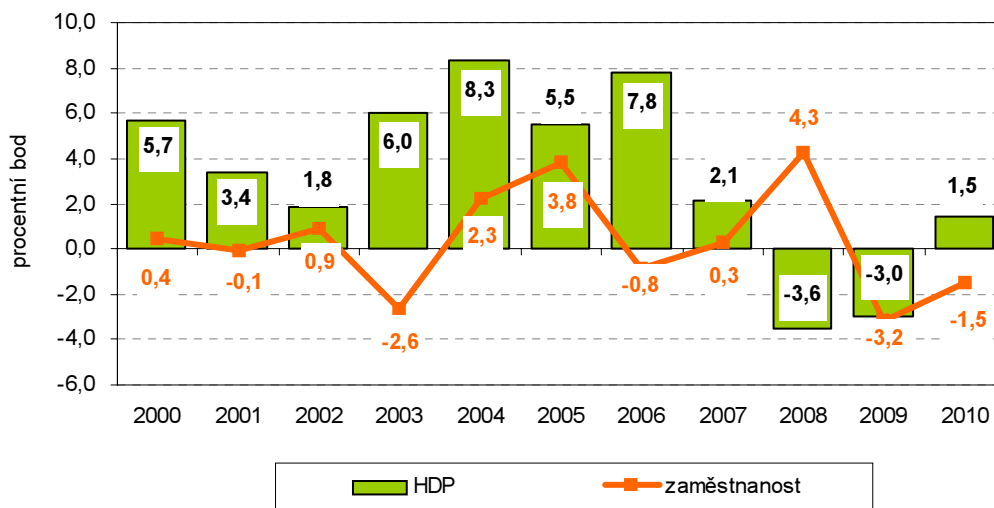
Výsledky makroekonomických ukazatelů za rok 2011 budou známy až v říjnu letošního roku

V roce 2011 proběhla rozsáhlá revize ve statistice národních účtů. Hlavním důvodem byl přechod na novou klasifikaci odvětví CZ-NACE. Časové řady makroekonomických ukazatelů byly přepočteny od roku 1995. Podle předběžných odhadů se v roce 2010 podílel kraj na tvorbě hrubého domácího produktu (HDP) České republiky 4,6 %. Nepatrně byl zaznamenán meziroční pokles o 0,1 procentního bodu. V přepočtu na 1 obyvatele stál kraj až do roku 2007 na třetím místě za Hl. městem Praha a krajem Středočeským, v následujícím roce se zařadil za Jihomoravský kraj na čtvrté místo, v roce 2009 sestoupil na páté místo za Královéhradecký kraj a v roce 2010 se propadl na šesté místo za kraj Jihočeský. Porovnáme-li republikový průměr, pak uvedený ukazatel poklesl za pět let o 9,8 procentního bodu, což je v mezikrajském srovnání vůbec nejvyšší propad. Hodnotu republikového průměru překračuje pouze Hl. město Praha (216,5 %). Meziroční index HDP ve stálých cenách (rok 1995 = 100 %) se v kraji zvýšil o 2,0 procentní body, přesto byl nárůst mezi kraji čtvrtý nejnižší. Nižší nárůst vykázal pouze kraj Pardubický, Ústecký a Karlovarský, který jako jediný kraj vykázal pokles o 1,0 procentní bod.

Nově byla přepočtena hrubá přidaná hodnota - podle odvětví CZ-NACE...

Objem hrubé přidané hodnoty (HPH) se až do roku 2007 zvyšoval, v dalších letech následoval každoročně pokles (o 7,1 mld Kč). Pokles ovlivnil primární i sekundární sektor. Terciární sektor naopak i po roce 2007 rostl na 55,3 % (v roce 2010) HPH. Z odvětví se na vytvořené 158,2 miliardové hodnotě HPH v roce 2010 podílí 29,3 % zpracovatelský průmysl. Významný podíl má i stavebnictví (8,46 %), obchod a opravy motorových vozidel (9,21 %), doprava, skladování a spoje (7,88 %) a činnosti v oblasti nemovitostí (6,22 %).

Graf č. 17 Vývoj HDP ve s.c., předchozí rok = 100 % a zaměstnanost v kraji

Věda a výzkum (VaV), IT

Výdaje na výzkum a vývoj do vydání analýzy nejsou za rok 2011 známy...

Do výzkumu a vývoje bylo v roce 2010 investováno v kraji 2,3 mld. Kč, což je nejvyšší hodnota za posledních 10 let. Celkem 77,6 % pochází z podnikatelského sektoru, 19,5 % ze sektoru vysokoškolského a zbytek (2,9 %) z vládního a neziskového sektoru. Na experimentální vývoj bylo vynaloženo 1,5 mld. Kč, tj. o 79,2 % více než v předchozím roce a o 8,8 % na aplikovaný výzkum. Výdaje na základní výzkum poklesly meziročně o 2,7 %. Do VaV investují nejvíce kraje Hl. město Praha (podíl z ČR = 35,6 %), Středočeský (podíl = 20,2 %) a Jihomoravský kraj (podíl = 14,2 %).

Podíl domácností vybavené osobním počítačem se každoročně zvyšuje....

Neinvestiční výdaje tvoří v ČR 88,7 %, v Plzeňském kraji činí podíl 92,4 %. V průměru (tříletý klouzavý průměr) se meziročně zvýšil v roce 2010 podíl domácností používající osobní počítač o 7,4 a internet o 7,7 procentní body. Celkem 56,6 % domácností bylo v roce 2010 v kraji připojeno k internetu, tj. o 3,3 procentního bodu méně než všechny domácnosti vybavené počítačem. Občané kraje mají přístup k internetu v 637 veřejně přístupných knihovnách. Přístup k internetu poskytuje také tři čtvrtiny obecních úřadů, přičemž obtížnější možnost přístupu je v malých obcích. Podíl na celkovém počtu jednotlivců 16letých a starších uživatelů internetu dosáhl v kraji 63,0 %, což je o 1,2 procentního bodu více než republikový průměr. Průměrná hrubá měsíční mzda IT odborníků dosáhla v kraji 36 614 Kč, u žen byla přibližně o 4,8 tisíc nižší než u mužů.

Organizační struktura

Ekonomické subjekty...

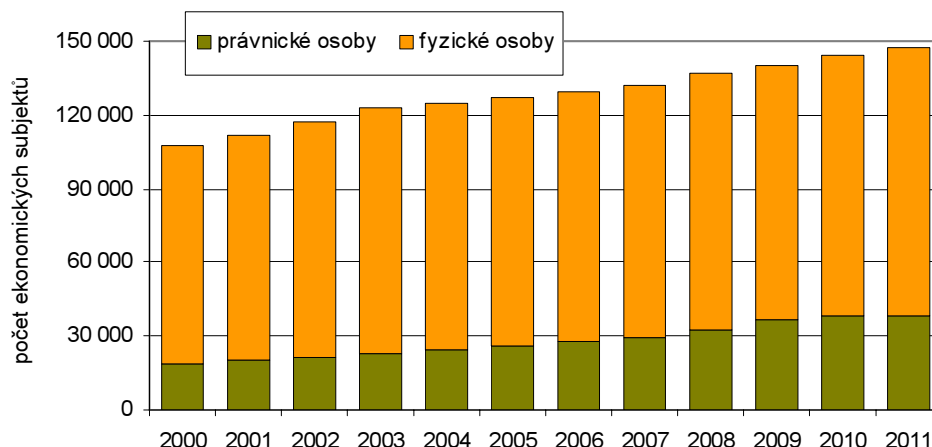
Počty ekonomických subjektů v roce 2011 se i nadále zvyšovaly. Koncem roku 2011 bylo v kraji registrováno 147 419 ekonomických subjektů, což představuje meziroční nárůst o 1,9 %. Z okresů vykázal nejvyšší meziroční nárůst okres Plzeň-sever o 3,2 %. V celkovém počtu subjektů připadá na okres Plzeň-město 39,7 %, Klatovy 14,1 % a Plzeň-sever 11,5 %. Zbývající okresy jsou pod deseti procentní hranicí. Z celkového počtu tvoří 26,2 % právnické osoby (celkem 38 686), z nichž 36,3 % tvoří obchodní společnosti. V kraji dosud působí 6 státních podniků, přičemž jejich počet se každoročně snižuje. V časové řadě od roku 2006 byl zaznamenán nejvyšší meziroční nárůst fyzických osob v roce 2010 o 2 645 subjektů, v roce 2011 se meziročně zvýšil o 2 192 subjektů.

Ekonomické subjekty podle CZ-NACE

V mezikrajském srovnání stojí na prvním místě v počtu ekonomických subjektů Hl. město Praha (529 377) a kraj Středočeský (317 598), podíl Plzeňského kraje stejně jako v minulém roce činí 5,5 %.

Z hlediska odvětví patří mezi nejpočetnější subjekty s hlavní činností obchod, oprava a údržba motorových vozidel, které tvoří více jak čtvrtinu (přesně 25,3 %) subjektů. Dále následuje průmysl s 13,3 %, stavebnictví s 12,2 % a profesní, vědecké a technické činnosti s 9,5 %.

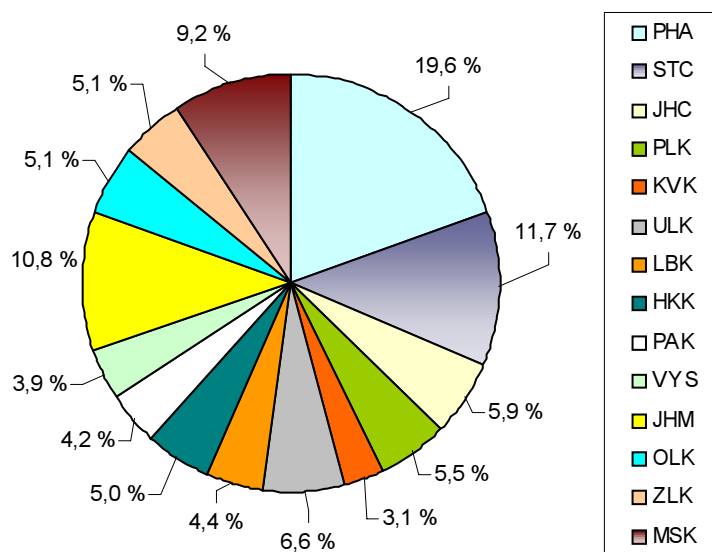
Graf č. 18 Vývoj ekonomických subjektů v kraji

Velikostní skupiny zaměstnanců.....

Z hlediska velikostní skupiny zaměstnanců připadá 91,1 % subjektů na ty, co nevedly nebo nemají zaměstnance, 8,8 % jsou subjekty s 1 až 249 zaměstnanci a 0,1 % jsou velké firmy nad 250 zaměstnanců. Celkem těchto velkých podniků bylo k 31. 12. 2011 v kraji registrováno 119. Více jak polovina jich je v okrese Plzeň-město (64).

Graf č. 19 Podíl počtu ekonomických subjektů v krajích ČR k 31. 12. 2011

Intenzita podnikatelské aktivity

Intenzita podnikatelské aktivity od roku 2006 v kraji každoročně roste, v roce 2011 dosáhla hodnoty 258,0 subjektů na 1 000 obyvatel. V meziokresním srovnání je dlouhodobě nejvyšší v okrese Plzeň-město, v roce 2011 činila 316,8. V ostatních regionech se pohybuje mezi 225,3 v okrese Plzeň-sever až 243,3 v okrese Tachov.

Zemědělství

Souhrnný zemědělský účet – data za rok 2011 budou známy koncem letošního roku

Podle předběžných výsledků činila v roce 2010 hodnota zemědělské produkce kraje 8 329,1 mil. Kč v b.c., z toho téměř stejný podíl náležel rostlinné (47,3 %) a živočišné (47,5 %) produkci. Spolu s krajem Jihočeským a Vysočina je vyšší hodnota živočišné než rostlinné výroby a stejně tomu bylo i v předchozích letech. Kraj se v roce 2010 podílel na celkové produkci České republiky 8,1 % a podobně tomu bylo i v roce 2009 (7,9 %).

Obhospodařovaná zemědělská půda

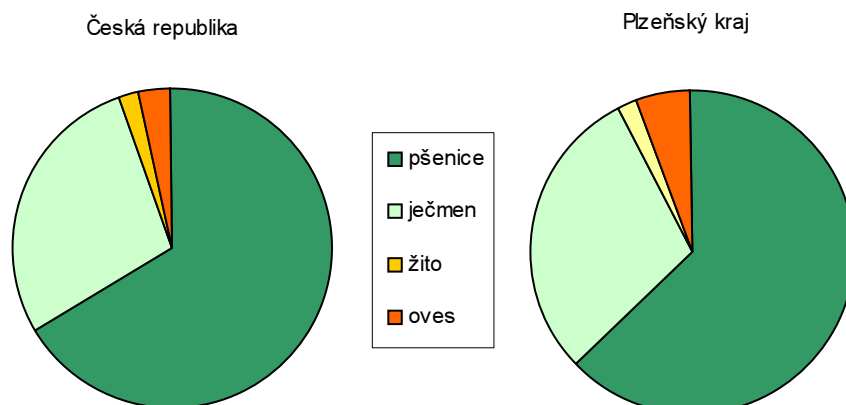
I když se v kraji v roce 2011 plochy obhospodařované zemědělské půdy zvýšily o 522 ha na 315 055 ha, trend v úbytku orné půdy i nadále pokračoval. Meziročně ubylo o 579 ha orné půdy. Plochy trvalých travních porostů se naopak v posledních pěti letech každoročně zvyšovaly na 113 651 ha v roce 2011.

Osevní a sklizňové plochy, sklizeň

V roce 2011 se celkové **osevní plochy** v kraji opět snížily na 195 087 ha, což představuje za deset let úbytek přibližně o pětinu (přesně 21,1 %). Snižují se jak plochy obilovin, tak luskovin. Do roku 2010 docházelo i k úbytku osevních ploch brambor, v roce 2011 se situace nepatrně zlepšila, neboť bylo osázeno 838 ha, tj. o 87 ha více než v předešlém roce. Od roku 2004 do roku 2009 se zvyšovaly osevní plochy olejnin, poslední dva roky došlo v kraji k poklesu a oseté plochy se dostaly na úroveň roku 2007, tj. na 38,7 tis. ha. V posledních čtyřech letech se zvyšují osevní plochy pícnin na orné půdě, přesto se za deset let snížily téměř o třetinu (31,7 %).

V kraji klesají dlouhodobě **sklízňové plochy** všech druhů obilovin, nejnižší meziroční pokles o 61 ha byl u pšenice. Zvýšily se plochy pícnin na orné půdě, kukuřice na zeleno a siláž a sena z trvalých luk. Přestože došlo k úbytku ploch obilovin, sklídilo se v roce 2011 o 71,4 tis. tun více obilovin více než v předchozím roce. Obdobná situace byla u luskovin (o 0,7 tis. tun), brambor (o 8,5 tis. tun), pícnin na orné půdě (o 52,5 tis. tun) a kukuřice na zeleno a siláž (o 239 tis. tun). Sklizeň poklesla pouze u olejnin o 6,2 tis. tun.

Graf č. 20 Sklizňové plochy obilovin v kraji a ČR v roce 2011

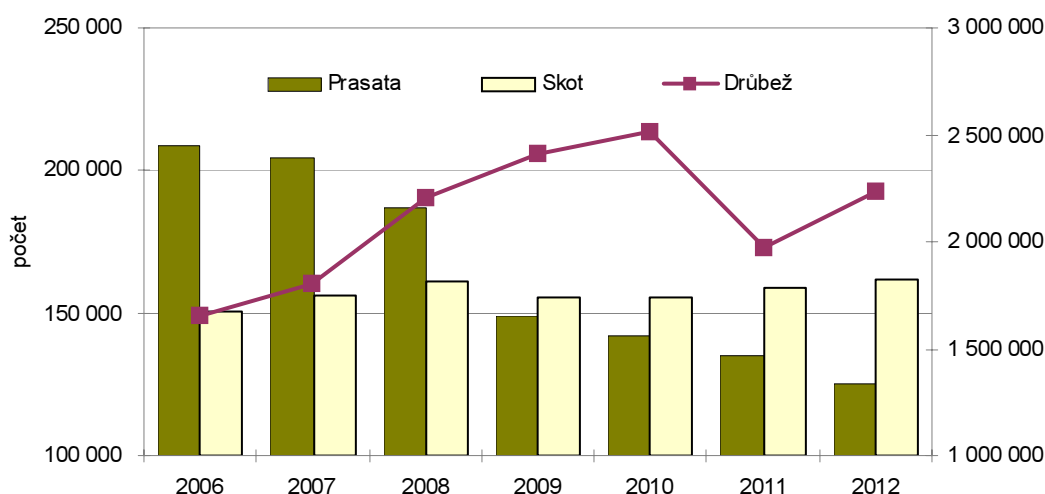

Živočišná výroba

Podle soupisu hospodářských zvířat prováděného každoročně k 1. 4. se v posledních třech letech stavy skotu zvyšovaly na 161 734 kusů v roce 2012. Dovoz prasat do republiky z Evropské unie má negativní dopad do chovu, který každoročně klesá. K 1. 4. 2012 dosáhly v kraji počty prasat 125 513 kusů, tj. o 9,5 tis. méně než v předchozím roce. Za deset let poklesly stavy o více jak polovinu (index 47,3). Stavy drůbeže kolísaly, v letech 2009 a 2010 byly nejvyšší, k letošnímu roku dosáhly 2 236,6 tisíc kusů. Obdobná situace v chovu skotu a prasat je i v České republice, u drůbeže došlo k meziročnímu poklesu o 558,8 tis. kusů.

Zemědělci v kraji vyrobili v roce 2011 celkem 26 830 tun masa (bez drůbežního), což odpovídá 8,0 % z celkového množství vyrobeného masa v ČR. Výroba mléka se v kraji meziročně zvýšila o 5 204 tis. litrů, přičemž se od roku 2001 každoročně zvyšovala. Zatímco průměrná roční dojivost krávy v roce 2001 byla 5 171 l o deset let později se dojivost zvýšila na 6 947,3 l. Průměrná roční dojivost v ČR je vyšší o 180,5 litrů.

Graf č. 21 Stavy hospodářských zvířat v kraji v letech 2006 až 2012 – stav k 1. 4. sledovaného roku

Lesnictví

Dvě pětiny výměry kraje tvoří lesy...

V kraji bylo v roce 2011 přibližně vytěženo 1,7 mil. m³ b. k.

Průmysl

Průmysl se z hospodářské krize pomalu vzpamatovává

Zpracovatelský průmysl

Stavebnictví

Propad stavební výroby v kraji nadále pokračoval...

Stavební povolení

Bytová výstavba

Krize dopadá i na bytovou výstavbu

I v roce 2011 se lesní plochy v kraji zvýšily na 299 842 ha. Zalesněno bylo celkem 2 385 ha, přičemž 71,5 % připadalo na jehličnany. Výměru lesních ploch má kraj třetí největší, za Středočeským (305 997 ha) a Jihočeským krajem (377 758 ha). Kraj má rozsáhlé lesní plochy na Klatovsku (Šumava), Tachovsku (Český les), do kraje také zasahují Brdské lesy.

Těžba je převážně orientována na těžbu jehličnanů (přibližně 95,5 %), z toho čtvrtinu představuje nahodilá těžba.

Hodnotíme-li průmysl kraje v roce 2011 s předchozím rokem sledované ukazatele (tržby, mzdy a pracovníci) se zvýšily. Ve 158 podnicích se 100 a více zaměstnanci pracovalo o 2,6 tis. zaměstnanců více než v předchozím roce. Průměrná hrubá měsíční mzda dosáhla 25 827 Kč, tj. o 528 Kč více než v roce 2010. Nominální mzda se zvýšila o 2,1 %, reálná pouze o 0,3 %. Mzda v kraji byla čtvrtá nejvyšší, vyšší pobírají zaměstnanci v Hl. městě Praha (33 624 Kč), Středočeském (30 365 Kč) a Moravskoslezském kraji (26 530 Kč). Vytvořené tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy dosáhly v kraji v roce 2011 úrovně roku 2007. Objem činil 174 379 mil. Kč, v předchozích dvou letech byly tržby nižší. Na celkových tržbách průmyslových podniků ČR se kraj podílel 6,1 %. Tržby za přímý vývoz činily 66,2 %, přičemž se podíl meziročně snížil o 0,7 procentního bodu.

Zpracovatelský průmysl se v roce 2011 podílel 97,1 % na celkových tržbách kraje. Celkem 154 podniků s 51 652 zaměstnanci vytvořilo objem v celkové hodnotě 169 295,4 mil. Kč. Stejně jako v minulých letech se nejvíce podílelo na objemu tržeb odvětví výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů (29 351,3 mil. Kč) a výroby motorových vozidel, přívěsů a návěsů (29 457,5 mil. Kč). V prvním uvedeném odvětví se však meziročně snížily tržby o 29,2 %. Vyšší tržby vykazují podniky s výrobou strojů a zařízení (23 089,1 mil. Kč) a výrobou nápojů (15 896 mil. Kč). Nezastupitelné místo má v kraji i výroba potravinářských výrobků s 8 038,8 mil. Kč.

V kraji sídlí 31 stavebních firem s 50 a více zaměstnanci. V roce 2011 zaměstnávaly 3 731 pracovníků, jejichž průměrná měsíční hrubá mzda činila 27 088 Kč. Nominální mzda vzrostla meziročně o 3,1 %, reálná pouze o 1,2 %. Vytvořený objem základní stavební výroby (ZSV) poklesl o 170,0 mil. Kč na 5 479. Pozemní stavitelství v kraji se podílí 25 % na celkové ZSV. Stavební úřady vydaly v kraji v roce 2011 o 965 povolení méně než v předchozím roce. Celkem 6 454 povolení je vůbec nejmenší počet za posledních deset let. Vyjma okresu Plzeň-jih (index 108,8) došlo k meziročnímu poklesu ve všech okresech kraje nejvíce v okrese Plzeň-sever. Přestože poklesl počet stavebních povolení v tomto okrese na hodnotu indexu 64,6, přesto se zde vydalo nejvíce (1 462) povolení v kraji.

Předpokládaná hodnota plánovaných staveb meziročně poklesla o 25,9 % (18 487 mil. Kč), klesla i průměrná hodnota na jedno stavební povolení o 14,9 % (na 2 864 tis. Kč). Zatímco v okrese Plzeň-město se předpokládá průměrná hodnota na jedno stavební povolení či ohlášení 5 920 tis. Kč, v okrese Rokycany je to jen 1 817 tis. Kč.

Trend v poklesu **zahájených bytů** v Plzeňském kraji nadále pokračoval. Z hlediska druhu výstavby poklesly byty v rodinných domech, byty v bytových domech zůstaly na úrovni předchozího roku. Bytová výstavba v bytových domech je soustředěna do okresu Plzeň-město, kde podíl z kraje činí 76,0 %. Výstavba rodinných domů se v kraji soustřeďuje do dvou okresů Plzeň-město a Plzeň-sever, kde podíl z kraje v roce 2011 představoval 48,7 %.

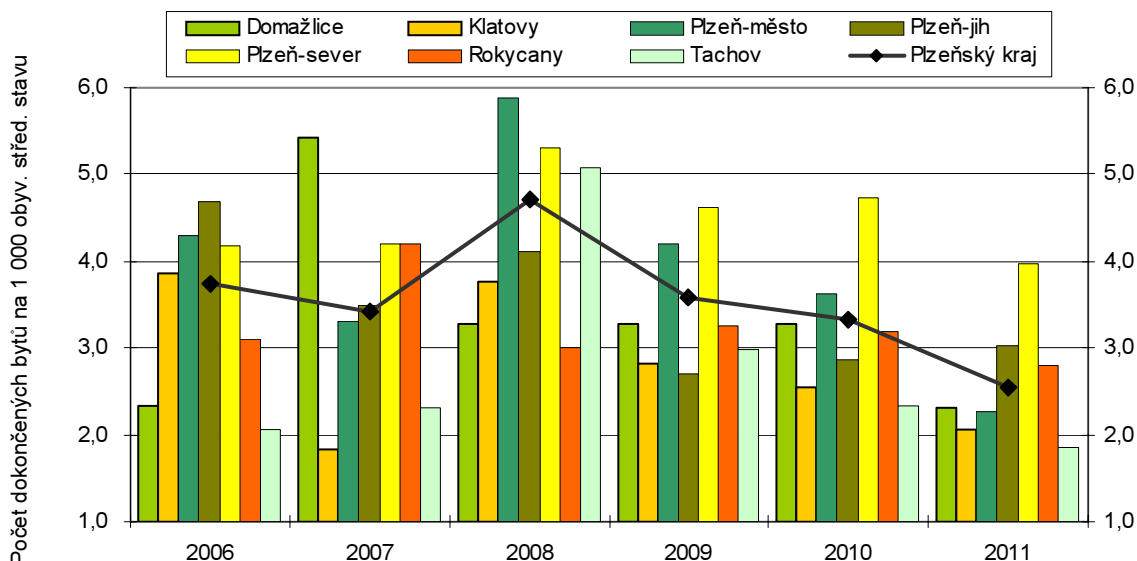
Počet dokončených bytů ve všech sedmi okresech kraje od roku 2009 klesá, výstavba dokončených bytů poklesla v roce 2011 (celkem 1 457 bytů) na úroveň roku 2000. Celkem se v kraji v roce 2011 dokončilo 980 bytů v rodinných domech, z toho 42,0 % v okrese Plzeň-sever a Plzeň-město.

Intenzita dokončených bytů meziročně klesla

Z 257 dokončených bytových domů v kraji připadá 56,0 % na Plzeň-město. Nástavbami, přístavbami nebo vestavbami bylo v kraji získáno 154, z nebytových budov 45 a ze stavebně upravených nebytových prostor 21 bytů.

Úbytek dokončených bytů ovlivnil i intenzitu bytové výstavby v kraji, která dosáhla v roce 2011 hodnoty 2,55 dokončených bytů na 1 000 obyvatel. Podíly v regionech kolísaly od 1,84 v okrese Tachov do 3,98 v Plzni-severu. Nejvyšší intenzitu bytové výstavby vykazuje dlouhodobě Středočeský kraj s hodnotou 5,01 v roce 2011. Podíl za Českou republiku činil 2,73 bytů na 1 000 obyvatel.

Graf č. 22 Intenzita bytové výstavby v okresech kraje v letech 2006 až 2011

Doprava

Vozový park se každoročně zvyšuje

V kraji evidoval centrální registr vozidel Ministerstva vnitra k 31. 12. 2011 celkem 451 782 motorových a přípojných vozidel (o 8,5 tis. více než v předchozím roce). Z celkového počtu bylo 273,5 tis. osobních aut a 30,9 tis. nákladních aut.

Silniční a dálniční síť

Délka dálnice D5 činí v kraji 109,2 km, ostatní komunikace měří 5 024,2 km. Silnice III. třídy tvoří v kraji 60,4 % všech komunikací. V okrese Klatovy tvoří délka těchto méně kvalitních komunikací 674 km, tj. 59,6 % všech komunikací v okrese. Nejvyšší podíl však vykazuje okres Rokycany se 66,0 %.

Cestovní ruch

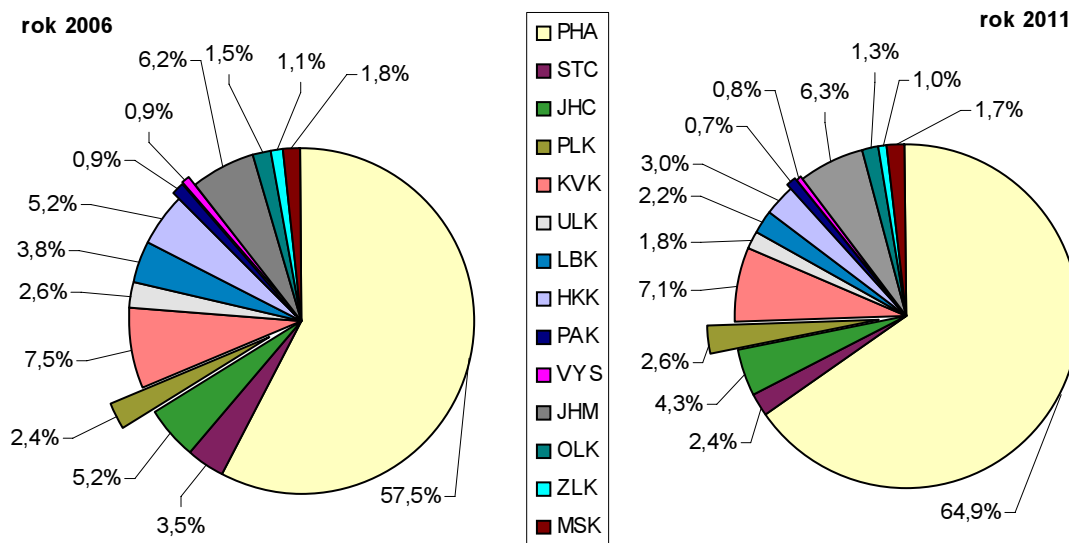
Počet hromadných ubytovacích zařízení

Hospodářská krize zasáhla v letech 2009 a 2010 cestovní ruch. V následujícím roce došlo k mírnému oživení, zvýšily se v kraji počty ubytovacích zařízení (o 9), pokojů (o 70) a lůžek (o 62). Polovina všech hromadných ubytovacích zařízení (234) se nalézá v okrese Klatovy, především se jedná o penzióny, kterých je ze 178 v kraji 107 právě na Klatovsku. Z hlediska druhu ubytování naleznou návštěvníci zejména komfortní ubytování v okrese Plzeň-město, kde se nalézá 25 čtyř a tříhvězdičkových hotelů a Klatovy s 28 těmito typy zařízení. Možnost ubytování mají turisté v kraji ještě v kempech (35) a turistických ubytovnách (31).

Počet ubytovaných hostů se zvýšil...

Během roku 2011 navštívilo kraj 496,5 tis. Hostů, tj. o 12,4 tis. více než v předchozím roce. Celkem 34,8 % (172,8 tis.) byli hosté z ciziny. Nejpočetnější skupinu tvoří Němci (74,3 tis.) a Nizozemci (10,5 tis.). Další početnější skupinou byli Italové (5,0 tis.), Poláci (7,2 tis.), Rakušané (6,7 tis.), Slováci (8,6 tis.) a Angličané (5,6 tis.). Průměrný počet přenocování z 2,9 na 2,7 dne v roce 2011. Cizinci v kraji přenocovali v průměru 2,2 dne.

Graf č. 23 Cizinci v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích ČR v roce 2006 a 2011

Ceny

Index spotřebitelských cen není regionálně zjišťován

Průměrná roční míra inflace vyjádřená přírůstkem spotřebitelských cen za 12 měsíců sledovaného roku proti průměru 12 měsíců předchozího roku činila v roce 2011 v České republice 1,9 %. Od roku 2009 se každoročně zvyšovala.